بسم الله الرحمن الرحيم

نٓ وَٱلْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾

صدق الله العظيم

الوقت كالسيف - العلم نور - في عون الله

ACU 2598

SOALAN-SOALAN KEMAHIRAN MENULIS DI DALAM BUKU TEKS BAHASA ARAB KOMUNIKASI : SATU KAJIAN KES

NORMAZIDAH BT MAHMOOD

Disertasi ini dikemukakan kepada
Fakulti Bahasa dan Linguistik,
Universiti Malaya
sebagai memenuhi sebahagian daripada syarat untuk mendapatkan
Ijazah Sarjana Pengajian Bahasa Moden

2002

Perpustakaan Universiti Malaya
A510790102

ABSTRAK

Mempelajari bahasa Arab sebagai bahasa kedua merupakan suatu proses yang agak sukar oleh seseorang pelajar, lebih-lebih lagi kepada pelajar Melayu yang tidak terdedah secara langsung kepada persekitaran bahasa Arab. Oleh itu, guru perlu mencorak minat pelajar untuk berfikir dalam konteks bahasa Arab dan pada masa yang sama, menulis bahasa tersebut menurut apa yang difahami.

Kajian ini menjurus secara langsung kepada bidang psikolinguistik, di mana ia menggabungkan aspek kognitif dan kemahiran menulis. Kajian yang dijalankan ini menggunakan teknik kajian perpustakaan dan lapangan. Untuk tujuan kajian ini, soal selidik telah diedarkan kepada sepuluh orang guru bahasa Arab yang mengajar "Bahasa Arab Komunikasi Tingkatan Satu". Di samping itu, ujian kemahiran menulis juga telah dijalankan ke atas lima puluh orang pelajar tingkatan satu. Mereka dipilih daripada dua buah sekolah di negeri Selangor iaitu SMK Sungai Pusu dan SMK Gombak Setia.

Terdapat dua bentuk soalan yang digunakan untuk ujian tersebut. Pertama ialah soalan yang dipetik daripada buku teks dan kedua ialah soalan yang digubal sendiri oleh penulis. Markah yang diperoleh daripada ujian tersebut dianalisis. Di samping itu juga penulis telah menganalisa bilangan soalan kemahiran menulis yang terdapat di dalam buku teks tersebut dan bentuk-bentuk latihan yang dipersembahkan.

Dapatan daripada kajian yang dijalankan, menunjukkan kandungan latihan kemahiran menulis yang terdapat di dalam buku teks belum begitu menyeluruh dan tidak dipelbagaikan bentuk persembahannya.

ABSTRACT

Learning Arabic as a second language is a difficult process for a student, especially a Malay student who is not directly exposed to the environment of Arabic language. Thus, it is the task of a teacher to develop the interest of the students to think in the Arabic language context and at the same time, write the language as they have understood it.

This research which is related to psycholinguistics, combines both thinking and writing skills. This study is based on library and field research. For this purpose, questionnaires have been distributed to ten teachers who teach the subject "Arabic Language For Communication" to Form One students. A writing assessment test was also conducted on fifty Form One students. They are chosen from two schools in Selangor, i.e., SMK Sungai Pusu and SMK Gombak Setia.

There are two sets of questions used for the test. First, those copied from the text book and second, those prepared by the researcher. The result of the assessment test was analyzed. The questions on the writing skills in the text book, their contents and structures were also studied.

It can be concluded from this research that the contents of the writing skills exercises in the text book are not comprehensive while their structures are not well presented.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, syukur ke hadrat Allah (s.w.t) kerana dengan izinNya, disertasi ini dapat disiapkan.

Pertamanya setinggi penghargaan saya tujukan khusus kepada penyelia saya Ustaz Wan Hassan Bin Wan Mat yang telah banyak memberi tunjuk ajar serta bimbingan dari awal sehingga terhasilnya disertasi ini.

Penghargaan juga diberikan kepada tenaga pengajar di Fakulti Bahasa Dan Linguistik iaitu Prof. Madya Dr. Azirah binti Hashim, Dr. Haji Mohammad bin Seman, Encik Mat Taib bin Pa, Puan Siti Rohana binti Mohd Thani dan Encik Abdul Rahim bin Mat Yassim yang telah menyampaikan ilmu sepanjang pengajian saya.

Ucapan terima kasih juga kepada pihak Jabatan Pendidikan Negeri Selangor dan Jabatan Pendidikan Melaka yang telah memberi keizinan untuk saya mengadakan penyelidikan di sekolah-sekolah berkenaan. Kepada pengetua dan guru-guru daripada SMK Sungai Pusu dan SMK Gombak Setia di negeri Selangor, SMK(A) Sultan Muhammad dan SMK(A) Sharifah Rodziah, Melaka diucapkan terima kasih juga kerana sudi memberi kerjasama yang baik serta kepada pelajar-pelajar yang disayangi dari SMK Sungai Pusu dan SMK Gombak Setia. Tanpa sokongan daripada semua pihak, tidak akan terhasilnya kajian ini.

Seterusnya tidak lupa juga saya hulurkan jutaan terima kasih kepada Bahagian Latihan dan Biasiswa Kementerian Pendidikan Malaysia kerana memberi peluang kepada saya untuk melanjutkan pelajaran ke peringkat sarjana.

Tidak ketinggalan juga, saya rakamkan jutaan terima kasih yang tidak terhingga buat suami tersayang Saifuddin Hussin yang banyak membantu serta teman seperjuangan yang tidak putus asa di dalam memberi bantuan dan sokongan yang baik. Hanya Allah jua yang akan membalas budi kalian semua.

Akhir sekali terima kasih kepada individu-individu yang terlibat secara langsung dan tidak langsung di dalam memberi bantuan sehingga disertasi ini dapat disiapkan dengan jayanya.

Sekian Terima Kasih.

Istimewa buat .....

Suamiku ...

Kemesraan, sokongan dan dorongan yang diberikan amat bernilai buatku, tanpamu siapalah aku dan kau sentiasa di hatiku ... ...

Anak-anak ...

Kepetahan dan kelincahan Sulhana Auni menjadikan aku sentiasa merinduinya. ...

Ayah dan Mama .... .

Yang telah banyak berkorban dan mendoakan agarku sentiasa berjaya mengejar cita-citaku .... .

KANDUNGAN

Tajuk ----- i

Abstrak ----- ii

Penghargaan ----- iv

Kandungan ----- vii

Senarai Jadual / Rajah ----- xi

Jadual Transliterasi ----- xiii

Senarai singkatan dan lambang ----- xv

BAB (1)

PENGENALAN

1.0 Pendahuluan ----- 1

1.1 Pernyataan masalah ----- 2

1.2 Hipotesis ----- 5

1.3 Objektif kajian ----- 5

1.4 Batasan kajian ----- 6

1.5 Kepentingan kajian ----- 8

1.6 Definisi konsep: ----- 9

1.6.1 Soalan-soalan Kemahiran Menulis ----- 9

1.6.2 Buku Teks Bahasa Arab Komunikasi ----- 10

1.6.3 Satu Kajian Kes ----- 11

BAB 2

TINJAUAN KAJIAN DAN PENULISAN BERKAITAN.

2.0 Pendahuluan ----- 13

2.1 Maksud Kemahiran Menulis ----- 14

2.2 Sejarah Tulisan dan Penulisan Arab. ----- 16

2.3 Kepentingan Kemahiran Menulis ----- 22

2.4 Objektif dan Komponen Kemahiran Menulis ----- 24

2.5 Pandangan Sarjana Tentang Latihan dan Penilaian. ----- 26
2.6 Penggabungjalinan Antara Kemahiran Bahasa. ----- 30
2.6.1 Kemahiran Menulis (ejaan / imla') ----- 33
2.6.2 Jenis-jenis al Imla' dan Kaedah Pengajarannya ----- 34
2.6.3 Membetulkan Kesalahan Ejaan Pelajar. ----- 37
2.6.4 Tanda-tanda Baca (علامات الترقيم) ----- 38

2.7 Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran Kemahiran Menulis Bahasa Arab. ----- 39
2.7.1 Peringkat Persediaan Untuk Penulisan. ----- 40
2.7.2 Peringkat Penulisan ----- 43
2.7.3 Aktiviti Kemahiran Menulis ----- 43

2.8 Kajian Tempatan Berkaitan Dengan Kemahiran Menulis Bahasa Arab ----- 47
2.9 Kesimpulan ----- 50

BAB 3

METODOLOGI DAN PROSEDUR KAJIAN.

3.0 Pengenalan ----- 52
3.1 Reka bentuk kajian ----- 53
3.2 Instrumen ----- 55
3.3 Pendekatan dan perkaedahan. ----- 58
3.4 Kesimpulan ----- 60

BAB 4

MENGUMPUL DATA DAN MENGANALISA

4.0 Pengenalan ----- 61

4.1 Analisa Soal Selidik ----- 61

4.1.1 Bahagian A : Latar Belakang Guru ----- 65

4.1.2 Bahagian B : Kaedah Pengajaran Bahasa Arab ----- 74

4.1.2.1 Cadangan guru ----- 80

4.1.3 Bahagian C : Buku Teks al ᶜArabiyyah al Ittiṣaliyyah Tingkatan Satu ----- 81

4.1.3.1 Cadangan guru ----- 84

4.1.4 Bahagian D : Pelajar ----- 85

4.1.4.1 Cadangan guru ----- 94

4.2 Analisa Ujian Kemahiran Menulis. ----- 95

4.3 Analisa soalan-soalan kemahiran menulis di dalam buku teks Bahasa Arab Komunikasi Tingkatan Satu. ----- 114

BAB 5

KESIMPULAN DAN CADANGAN

5.0 Pendahuluan ----- 121

5.1 Kesimpulan ----- 122

5.2 Cadangan ----- 127

BIBLIOGRAFI ----- 138

Lampiran 1 – Contoh-Contoh Soalan Latihan Kemahiran Menulis Bahasa Arab . ----- 143

Lampiran 1.1 : Mencari perkataan tersembunyi ----- 143

Lampiran 1.2 :B-Suai gambar dengan perkataan C-Mengisi tempat kosong ----- 144

Lampiran 1.3 : A-Mengisi tempat kosong B-Teka kata. ----- 145

Lampiran 1.4 : (Teka Silang Kata) ----- 146

Lampiran 1.5 : (al imla' al manqul) ----- 147

Lampiran 1.6 : (al imla' al ikhtibari) ----- 148

Lampiran 1.7 : Cerita pendek bergambar. ----- 149

Lampiran 1.8 : Latihan permainan bahasa- ----- 150

Lampiran 1.9 : Latihan bahagian A dan B ----- 151

Bhg A- Latihan mengisi tempat kosong.

Bhg B- Latihan menyusun perkataan

Lampiran 2 : Contoh-contoh tulisan ----- 152

Lampiran 3 : (soal selidik guru) ----- 153

Lampiran 4 : Surat kebenaran untuk menjalankan kajian. ----- 161

Lampiran 5 : Contoh kertas jawapan pelajar. ----- 166

SENARAI JADUAL

1 .	JADUAL 2.1	Tanda-tanda baca dalam bahasa Arab	... 38
2 .	JADUAL 2.2	Bunyi-bunyi huruf yang hampir sama	... 41
3 .	JADUAL 4.1	Bentuk soalan soal selidik	... 62
4 .	JADUAL 4.2	Bentuk soalan soal selidik (kemahiran menulis)	... 63
5 .	JADUAL 4.3	Latar belakang kelulusan guru	... 66
6 .	JADUAL 4.4	Pengalaman mengajar	... 68
7 .	JADUAL 4.5	Pengalaman mengajar bahasa Arab	... 69
8 .	JADUAL 4.6	Minat mengajar bahasa Arab	... 71
9 .	JADUAL 4.7	Pendedahan kursus bahasa Arab	... 73
10.	JADUAL 4.8	Kaedah pengajaran bahasa Arab (latihan kemahiran menulis)	... 74
11.	JADUAL 4.9	Pandangan guru terhadap buku teks Bahasa Arab Tingkatan Satu.	... 82
12.	JADUAL 4.10	Kemampuan pelajar	... 86
13.	JADUAL 4.11	Kesalahan yang sering dilakukan oleh pelajar dalam kemahiran menulis	... 89
14.	JADUAL 4.12	Aktiviti kemahiran menulis yang diminati oleh pelajar.	... 91
15.	JADUAL 4.13	Analisa kertas jawapan pelajar latihan 1 bhg A, B & C	... 97
16.	JADUAL 4.14	Analisa kertas jawapan pelajar latihan 2 bhg. A & B dan latihan 3	... 102

17. JADUAL 4.15 Analisa kertas jawapan pelajar latihan 4 bhg. A & B ... 107

18. JADUAL 4.16 Analisa soalan kemahiran menulis di dalam buku teks. ... 115

SENARAI RAJAH

1. RAJAH 2.1 Penggabungjalinan di antara kemahiran bahasa. ... 32

Bil	Vokal pendek		Vokal panjang		Diftong	
1.	**a**	ا	**ā**	ـَا	**ay**	اَيْ
2.	**i**	ى	**ī**	ـِى	**aw**	اَوْ
3.	**u**	و	**ū**	ـُو		

SENARAI SINGKATAN DAN LAMBANG.

Bil.	Singkatan	Huraian
1.	%	Peratus.
2.	&	Dan.
3.	**A / (A).**	Agama
4.	**A.S**	'Alaihissalam
5.	**B. Arab**	Bahasa Arab.
6.	**BA**	Bahasa Arab
7.	**BBM**	Bahan Bantu Mengajar
8.	**Bhg**	Bahagian
9.	**Bil**	Bilangan
10.	**JAPIM**	Jabatan Pendidikan Islam dan Moral
11.	**KUSZA**	Kolej Ugama Sultan Zainal Abidin
12.	**Lbh**	Lebih
13.	**m.s.**	Muka surat
14.	**No.**	Nombor
15.	**S.A.W.**	Ṣallallah ᶜAlaihi Wasallam
16.	**S.W.T.**	Ṣubḥānahū Wa Taᶜāla
17.	**Sg**	Sungai
18.	**SMKA**	Sekolah Menengah Kebangsaan (Agama)
19.	**Th**	Tahun
20.	**UIAM**	Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
21.	**UKM**	Universiti Kebangsaan Malaysia.
22.	**UM**	Universiti Malaya